



Spółki pracownicze – przepis na sukces

Projekt innowacyjny



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



Realizowany przez
Forum Związków Zawodowych
Przy współpracy z
Polskim Stowarzyszeniem Prointegracyjnym
EUROPA



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Priorytetu II

„Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawy stanu zdrowia osób pracujących”

Działanie 2.4

„projekty innowacyjne”



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Czas trwania projektu:
Od 1.05.2011r. – 30.04.2014r.
Obszar realizacji projektu:
Cała Polska



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Istotą projektu „**Spółki pracownicze – przepis na sukces**” jest diagnoza potrzeb i oczekiwań środowisk pracowniczych w zakresie prywatyzacji pracowniczej. W wyniku zastosowania szerokiego wachlarza narzędzi badawczych, takich jak ankiety, wywiady, grupy fokusowe i panele ekspertów określone zostaną obszary wiedzy i umiejętności przydatne w działaniach liderom spółek pracowniczych

- Mechanizm oddolnych konsultacji w pięciu kluczowych branżach gospodarki doprowadzi do przygotowania specjalistycznego poradnika. Zostanie on upowszechniony w nakładzie 10 tys, egzemplarzy, za pośrednictwem sieci wojewódzkich pełnomocników Forum Związków Zawodowych. Ważnym elementem upowszechniania i stymulacji wymiany doświadczeń pomiędzy zarządami spółek pracowniczych będzie portal społecznościowy, poświęcony problematyce prywatyzacji pracowniczej



Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu:

Spółki pracownicze (dalej SP) powstały w wyniku publicznie artykułowanych aspiracji partycypanyjnych pracowników we własności i zarządzaniu. Potwierdzają to wyniki badań kadry menedżerskiej z 2008r, gdzie za udziałem w zarządzaniu reprezentacji pracowniczej wypowiedziało się 84.7% badanych



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Istotą sukcesu SP na zachodzie jest połączenie udziału we własności z partycypacją w zarządzaniu, dzięki temu powstaje nowy typ odpowiedzialności biznesowej, co jest widoczne w sferze stosunków pracy, stosunków z klientem oraz wynikach ekonomicznych. Firmy tego typu zyskują korzystne przesłanki ekspansji np. hiszp. Grupa Spółdzielni Mondragon, czy bryt. koncern transportowy National Freight Corporation



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Program wspierania prywatyzacji pracowniczej z 2010r. stwarza system udzielania gwarancji i poręczeń spółkom z udziałem pracowników i JST, traktując SP jako wysoki stopień dojrzałości biznesowej. Aktualnie trwają przekształcenia własnościowe w br. elektroenergetycznej i ciężkiej chemii. Główne plany prywatyzacyjne rządu dotyczą górnictwa węgla kamiennego, PKP oraz Poczty Polskiej. W/w branży charakteryzują się silnym uzwiązkowaniem. Działają tu wszystkie reprezentatywne centrale związkowe, tzn. FZZ, NSZZ „S” i OPZZ i inne, które mogą być naturalnym inicjatorem, propagatorem i zapleczem dla tworzenia nowych SP. Jak się jednak okazuje, czysto instytucjonalne wsparcie nie uruchomiło inicjatyw prywatyzacyjnych. W praktyce do połowy 2011nie została wdrożona żadna transakcja prywatyzacyjna, wykorzystująca mechanizm wsparcia, proponowany przez Ministra Gospodarki.



- Projekt angażuje organizacje i jednostki, mające bezpośredni wpływ na procesy prawidłowego prosperowania i inicjacji Spółek Pracowniczych:
 - Zarządy SP
 - Załogi firm zainteresowanych PP
 - Liderów związków zawodowych 5 branż
 - Pracodawców
 - Jednostki Samorządu Terytorialnego



- Analizy własne FZZ wskazują na konieczność wsparcia SP przez centralę związkową. Do FZZ zwracają się załogi z branż górnictwa węgla kamiennego, energetyki, PKP etc. W związku z powyższym podjęto decyzję o realizacji w latach 2011-2014 projektu, **którego celem głównym jest wypracowanie modelowych rozwiązań i narzędzi w zakresie aktywowania członków załóg pracowniczych firm, objętych planami prywatyzacyjnymi, pracodawców i JST do inicjowania SP w oparciu o kompleksową analizę stanu i potrzeb oraz ich przetestowanie, popularyzację i wdrożenie.**



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Cele szczegółowe to: zaangażowanie pracowników i pracodawców w procesy zmian, promocja roli SP w restrukturyzacji i popularyzacja koncepcji SP i spółek obywatelskich(SO), podniesienie kompetencji i dostarczenie wiedzy grupie docelowej w zakresie PP, opracowanie produktu finalnego (PF) (poradnika).



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Projekt angażuje organizacje i jednostki, mające bezpośredni wpływ na procesy prawidłowego prosperowania i inicjacji SP tj. zarządy SP i załóg firm zainteresowanych PP, liderów związkowych 5 w/w branż, Pracodawców RP i JST. Pracodawcy RP mają znaczny wpływ w środowisku zarządów firm, których włączenie się w proces tworzenia SP zwiększy znacząco szanse sukcesu tych przedsięwzięć. JST (w szczególności ich zarządy), uzyskują określone przychody z tytułu podatków pobieranych od firm działających na ich terenie, a koncepcja MG zakłada możliwość ich udziału w SP

INNOWACYJNOŚĆ PROJEKTU

- Dotychczasowa formuła prywatyzacji pracowniczej polegała na stworzeniu przez państwo instrumentów prawnych, umożliwiających spółkom pracowniczym udział w prywatyzacji. Projekt angażuje w proces prywatyzacji dużą, ogólnopolską strukturę związkową, działającą w każdej z firm, która może zostać objęta prywatyzacją pracowniczą.

- Produktem projektu jest poradnik, adresowany do załóg prywatyzowanych firm. Określa on metody pozyskania aprobaty i zaufania załóg; warunki ekonomiczne, jakie spełnić musi spółka aby dokonać wykupu firmy oraz opisuje procedury prowadzące do uzyskania finansowania wykupu (montaż finansowy), społeczno-ekonomiczne przesłanki efektywności SP; prawne zasady tworzenia SP, wzory dokumentów prawnych, niezbędnych do rejestracji spółki; zasady budowania strategii marketingowej.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Dotychczas zw. zawodowe w Polsce w sposób instytucjonalny nie angażowały się w proces PP. Ważne jest zatem, że poradnik będzie firmowany i upowszechniany przez centralę związkową, o wysokim stopniu zaufania społecznego. Poradnik będzie zawierał szereg treści i rozwiązań dotyczących uwarunkowań rozwoju prywatnej przedsiębiorczości, więc może być wykorzystany jako materiał szkoleniowy dla osób chcących założyć własną firmę.**



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Istotnym czynnikiem społecznego oddziaływania jest portal społecznościowy, pełniący też funkcję popularyzatorską poradnika. Zastosowanie modułu forów pozwoli na dyskusję oraz wymianę doświadczeń i dobrych praktyk pracowników przedsiębiorstw na każdym etapie PP. Ma pełnić rolę grupy wsparcia, co podkreśla innowacyjność podejścia pod kątem wzmocnienia motywacji działających podmiotów



Dużym wsparciem dla grup inicjatywnych, tworzących SP będzie **Sieć wojewódzkich pełnomocników FZZ ds. SP (SWP FZZ)**. FZZ jest wpływowym aktorem społecznym, co zwiększa wiarygodność pomocy i poradnictwa świadczonego przez SWP. Istotne znaczenie ma „umocowanie” SWP w kontaktach z instytucjami władzy samorządowej.

- Innowacyjność podejścia pozwoli na osiągnięcie długofalowych efektów wsparcia pracowników w procesach adaptacyjności.



PIERWSZE EFEKTY

- Pierwsza faza programu „**Spółki pracownicze – przepis na sukces**” koncentruje się na diagnozie potrzeb i oczekiwań środowisk pracowniczych w zakresie prywatyzacji pracowniczej. Potrzeby te zostały już wstępnie określone w wyniku zastosowania szerokiego wachlarza narzędzi badawczych, takich jak ankiety audytoryjne (próba 1000 osobowa) oraz panele ekspertów, zrealizowane w pięciu branżach.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Z punktu widzenia produktu projektu istotne znacznie ma stwierdzenia w wyniku badania niska samoocena wiedzy badanych o SP. Okazuje się, że 40% ocenia ją jako słabą, a jedynie 20% jako bardzo dobrą i dobrą. Można zatem powiedzieć, że koncepcja dostarczenia uczestnikom praktycznego poradnika, zawierającego podstawowe informacje o zasadach tworzenia SP jest propozycją adekwatną w stosunku do potrzeb



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Formuła tworzenia spółek pracowniczych jest akceptowana w najwyższym stopniu w odniesieniu do działalności dodatkowej firmy (74%). Nieco niżej oceniane są możliwości tworzenia SP w ramach działalności podstawowej (62%). Ponad połowa badanych (57%) ,deklaruje gotowość zakupu akcji SP, dążącej do wykupu firmy, w której pracują. Z kolei gotowość wzięcia niskooprocentowanego kredytu (w kwocie pow. 5000 zł.) pod zastaw akcji wyraziło 43% badanych.



- Biorąc pod uwagę realia gospodarcze, w których spółki pracownicze są formacją marginalną, należy deklarowane aspiracje właścicielskie badanych określić jako wysokie. Dotyczy to zwłaszcza pytań o gotowość zakupu akcji. Deklarację wzięcia kredytu pod zastaw akcji złożyło 60% badanych, w tym 44% wzięłoby kredyt powyżej 5000 zł. Gdyby tylko co drugi badany miał realną możliwość realizacji swej deklaracji, to uruchomiony zostałby poważny zasób środków finansowych, przeznaczonych na prywatyzację pracowniczą.



- Warto zwrócić uwagę, że propozycje dotyczące wprowadzenia mechanizmów finansowo-kredytowych zyskały aprobatę ponad 80% badanych. **Propozycje działań edukacyjnych i komunikacyjnych, zawartych w projekcie zyskały poparcie ponad 70% badanych.**



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Wypowiedzi zawarte w panelach eksperckich zasadniczo potwierdzają wyniki uzyskane w badaniach ankietowych. Eksperti podkreślają niski poziom wiedzy ekonomicznej załóg, w szczególności niewielki zasób informacji dotyczących SP. Eksperti dostrzegają też szanse jakie wiążą się z prywatyzacją pracowniczą. Należy jednak podkreślić, że również wśród ekspertów poszczególnych branż występuje różnicowanie opinii. Górnicy i chemicy z większym przekonaniem niż reprezentanci pozostałych branż wypowiadają się o szansach tworzenia SP.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Działania promocyjne:

W ramach projektu prowadzone są działania upowszechniające. Opublikowany został artykuł promocyjny w Gazecie Wyborczej, rozpowszechnione zostały ulotki reklamujące program. Projekt jest upowszechniany podczas spotkań we wszystkich województwach. /plakaty, ulotki, prezentacje/



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



DALSZE DZIAŁANIA:

- W obszarze badawczym realizujemy kolejne przedsięwzięcia mające na celu pogłębienie i uszczegółowienie diagnozy potrzeb i oczekiwań środowisk pracowniczych w odniesieniu do prywatyzacji pracowniczej. W szczególności obejmuje to trzy studia przypadków, dotyczące różnych typów spółek pracowniczych (Zakłady Azotowe Puławy, KWK Silesia, Toruńskie Zakłady Materiałów Opatrunkowych); badanie fokusowe z przedstawicielami 6-8 spółek pracowniczych; 5 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Pracodawców RP oraz 5 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami JST. Celem studiów przypadku jest pokazanie dobrych praktyk SP i kulisy sukcesów osiąganych w różnym otoczeniu biznesowym i w różnych kontekstach społecznych. Wywiady pogłębione dotyczą perspektyw rozwojowych spółek pracowniczych oraz możliwości przełamania istniejących barier organizacyjnych, finansowych i instytucjonalnych.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



Upowszechnianie i mainstreaming

W projekcie zaplanowano działania upowszechniające i mainstreamingowe na wszystkich etapach realizacji projektu.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



- Głównym celem upowszechniania jest zwiększenie wiedzy na temat zalet produktów. Jednocześnie stwarza ono grunt pod późniejszy mainstreaming, mający na celu włączenie produktów finalnych do głównego nurtu.
- Poprzez upowszechnianie przekazywana jest informacja dotycząca opracowywania produktu: od jego grup odbiorców, testowania, do produktu finalnego.
- Mainstreaming natomiast ma na celu włączanie do głównego nurtu produktów finalnych, a więc ich zastosowanie w praktyce. W projekcie został przewidziany mainstreaming horyzontalny i wertykalny.



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Pierwszym elementem mainstreamingu było sformułowanie konkretnych i realistycznych celów, które mamy osiągnąć poprzez działania upowszechniające i włączające.

W planie działań upowszechniających i mainstreamingu przyjęto pewną swobodę działania, aby można było uwzględnić odmienny od przewidywanego rozwój sytuacji (np. nieprzewidziane problemy lub pojawiające się szanse)

Po określeniu celu upowszechniania i mainstreamingu zostały ustalone, środki potrzebne do jego osiągnięcia. ustalono dobór kanałów przekazania planowanego komunikatu, narzędzi do wykorzystania, a także niezbędnych zasobów finansowych i ludzkich, które muszą zostać uwzględnione.

W trakcie każdego etapu realizacji projektu uwzględniono, że podstawą skutecznego mainstreamingu jest rozbudowana sieć kontaktów. Zadbano więc o to, aby wykraczała ona poza bezpośrednich partnerów projektów. Przewidując konieczność działań służących włączaniu do głównego nurtu polityki lub praktyki, przewidziano włączanie przedstawicieli instytucji i organizacji (JST, pracodawcy), które potencjalnie mogą być zainteresowane wykorzystaniem produktu po opracowaniu jego wersji finalnej, a także tych, od których decyzji może zależeć skuteczność tych działań.

- Planując mainstreaming wertykalny zapoznaliśmy się z programami politycznymi i administracyjnymi dotyczącymi tej tematyki. Projekt innowacyjny odpowiada na problemy identyfikowane przez decydentów. Na bieżąco śledzimy powstające projekty ustaw uczestnicząc w ich opiniowaniu. Podczas prac projektowych zbieramy i analizujemy wnioski dotyczące ewentualnych zmian w obowiązujących ustawach.

- Z punktu widzenia upowszechniania wiedzy o produkcji oraz mainstreamingu planujemy dotrzeć do:
- osób odpowiedzialnych za tworzenie polityki oraz decydentów z odpowiednich sektorów, którzy mają możliwość wprowadzania zmian;
- podmioty, które będą korzystać z innowacyjnych rozwiązań (m.in. pracodawcy, stowarzyszenia zawodowe, praktycy, koordynatorzy projektów, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu);
- organizacje zainteresowane zmianami w danej dziedzinie
- administracja państwowa i samorządowa
- komitety i rady zajmujące się kształtowaniem polityk;
- liderzy opinii;
- środki masowego przekazu



Dziękujemy za uwagę



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego